

GRÄNSER

Humanistdag-boken nr 16
Göteborgs universitet

GRÄNSER

Humanistdag-boken nr 16 • Göteborgs universitet 2003

Boken har utgivits av Humanistiska fakultetsnämnden vid

Göteborgs universitet till Humanistdagarna 4–5 oktober 2003.

Den har redigerats av Eva Ahlstedt, Maj-Lis Follér, Aina Lundqvist,

Maria Nyman, Thomas Magnusson, Thomas Olsson och

Barbro Ryder Liljegren.

För referenser och bibliografier hänvisas till respektive författare.

© Copyright: Författarna och Humanistiska fakultetsnämnden

Omslag: Susan Dunthorne

Foto på omslaget: Susan Dunthorne

Redigering och layout: Barbro Ryder Liljegren

Grafisk formgivning: Nina Romanus

Tryckeri: Grafikerna Livréna i Kungälv AB, Kungälv, 2003

ISSN 1400-4496

ISBN 91-7360-318-X

GRÄNSER

Populärvetenskapliga föreläsningar hållna under
Humanistdagarna den 4–5 oktober 2003

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Innehåll

Förord	11
Engelska – ett språk utan gränser <i>Karin Aijmer, engelska</i>	13
Vägvisare till dödsriket – hästen som gränsöverskridare i fornskandinavisk religion <i>Henrik Alexandersson, religionsvetenskap</i>	21
Kvinnokarlar. Medeltida män i manlighetens gränsmarker <i>Henric Bagerius, historia</i>	29
Varför bry sig, det är ju ändå (inte) på riktigt! Om varför man gråter under <i>Borta med vinden</i> men inte faller någon tår när man tittar på katastrofnyheter <i>J. Alexander Bareis, tyska</i>	35
Från Pippi till Punk. 13-åringars gränslösa musikaliska värld <i>Åsa Bergman, musikvetenskap</i>	41
Assyrier eller syrianer? Om fotboll, identitet och kyrkohistoria <i>Martin Berntson, religionsvetenskap</i>	47
Musik utan gränser – det mobila lyssnandets historia <i>Alf Björnberg, musikvetenskap</i>	53
Graffiti från antikens Rom – gränslös kommunikation eller begränsat budskap? <i>Anna Blennow, latin</i>	59
Mer robot än människa? Det konstgjorda som humanistisk gränstestare i SF-film <i>Daniel Brodén, filmvetenskap</i>	67
Gränser och gränsöverskridanden. Om möten mellan västerländsk kultur och österländsk filosofi <i>Jan Bärmark, vetenskapsteori</i>	71

Den gränslösa litteraturen? Att läsa litterära texter i översättning <i>Strändernas svall</i> i fransk tappning <i>Karin Dahl, franska</i>	77
Kulturkrock prostitution – om prostitutionsdebatten i Sverige och Tyskland <i>Susanne Dodillet, idé- och lärdoms historia</i>	85
Gränsernas Göteborg. Göteborgare om sin stad <i>Sven B Ek, etnologi</i>	93
Det inres yttre gränser – i gränlandet mellan teori och skönlitteratur <i>Anna Fåhræus, engelska</i>	103
Mötesplats eller kulturell järnridå? Finlandssvenska författare och franskspråkiga flamländska författare vid språkgränsen <i>Ann-Mari Gunnesson, franska</i>	111
Språket i SMS – en translingvistisk dragqueen? <i>Ylva Hård af Segerstad Hasselgren, lingvistik</i>	119
Skriftspråk i förändring möter förlegade skrivstöd <i>Ylva Hård af Segerstad Hasselgren och Sylvana Sofkova Hashemi, lingvistik</i>	129
Gårdar och gränser 200 e.Kr. – exempel från Småland <i>Leif Haggström, arkeologi</i>	137
Lokal historia, global modell och ett tänkande på gränsen En presentation av Walter Mignolos teorier <i>Joakim Jahlmar, engelska</i>	145
Psykoanalytikern Stefi Pedersen och gränsen <i>Per Magnus Johansson, idé- och lärdoms historia</i>	153
<i>Euskaraz</i> (= på baskiska) – gränslös o/vilja och o/begränsade möjligheter <i>Johan Järlehed, spanska</i>	161

”Halt! Här får ingen passera!”: kolon i tyska som gränssignal <i>Izabela Karbiaho, tyska</i>	169
Invandrare, turister och bofasta – ord och gränser <i>Hans Landqvist, svenska</i>	177
Islamiska gränser för den gränslösa informationstekniken <i>Göran Larsson, religionsvetenskap</i>	185
Gränser och gränssnitt mellan människa och maskin <i>Staffan Larsson, lingvistik</i>	191
Forskning utan gränser? Den svenska Antarktisexpeditionen 1901–1903 <i>Lisbeth Lewander, genusvetenskap</i>	197
Bruce Springsteen och idén om ”autentisk musik” <i>Lars Lilliestam, musikvetenskap</i>	203
Tandutdragare, profeter och stråtrövare. Några märkliga gränsöverträdare i brasiliansk historia <i>Sture Lindgren, spanska</i>	211
Nationens, statens och historiens gränser <i>Thomas Lindkvist, historia</i>	217
Hvite og brune kropper – den homoseksuelle i tsjekkeren Jiří Karásek ze Lvovics verk <i>Roar Lishaugen, slaviska språk</i>	223
Antropologerna och de utställda vildarna – ”Billy”, ”Jenny” och ”Little Toby” <i>Patricia Lorenzoni, idé- och lärdoms historia</i>	231
Arbete över gränsen – säsongsvandringar till 1700-talets Bohuslän <i>Pia Lundqvist, historia</i>	239
Arabisk natt i svensk regi Shakespeares <i>En midsommarnattsdröm</i> i Egypten och Sverige 2003 <i>Robert Lyons, litteraturvetenskap/dramatik</i>	249

Gränsen mellan manligt och kvinnligt språk. Hur svenskheten byggdes på språklig sexualskräck <i>Mats Malm, litteraturvetenskap</i>	259
Fådda blommor där barn jag lekt Att tänja standardspråkets gränser <i>Sven-Göran Malmgren, svenska</i>	265
Begärets avatarer. Klippdockan som gränsobjekt på Internet <i>Magnus Mörck, etnologi</i>	273
Rusyner, lemker och kasjuber – centraleuropeiska minoritetsfolk i ett utvidgat EU <i>Morgan Nilsson, slaviska språk</i>	281
Mayas vita vägar – förbindelser eller gränser? <i>Johan Normark, arkeologi</i>	287
Himlastege eller pärlport? Föreställningar om gränsen mellan liv och död. <i>Britt-Mari Näsström, religionsvetenskap</i>	295
Exilens gränser – andra dimensioner hos kvinnliga diktare i Irland <i>Britta Olinder, engelska</i>	301
”Jag är en helt gränslös person” Ungdomars identitetsskapande i flerspråkiga förortsområden <i>Tore Otterup, svenska</i>	309
Gränser som förenar – ett grundmotiv i postjugoslavisk film <i>Sanjin Pejkovic, filmvetenskap</i>	317
Inhemsk kvinnoklädsel på gravstenar i Pannonien – gränsen mellan kelt och romare <i>Catrin Sandberg, antikens kultur och samhällsliv</i>	325
Upplysning i ett indiskt interneringsläger. Walther Eidlitz – en konvertits andliga sökande <i>Ferdinando Sardella, religionsvetenskap</i>	333

Läsningens gränser. Om Andrea Camilleris språk i några romaner ur Montalbano-serien <i>Maria Sjögren, franska</i>	341
Besvärliga saker Om föremålens egenskaper och museernas mening <i>Elin von Unge, etnologi</i>	349
Alsace – en gränsöverskridande historia <i>Katharina Vajta, franska</i>	357
Får en kyrka se ut hur som helst? Några drag i svensk kyrkoarkitektur 1955–1975 <i>Olof Wennås, religionsvetenskap</i>	365
De älskade och dog vid Romarrikets gräns Inskrifter på sarkofager och gravstenar i Pannonien <i>Irén Wängnerud, antikens kultur och samhällsliv</i>	373

Förord

Temat för årets Humanistdag-bok, *Gränser*, har varit lyckosamt eftersom många har känt sig berörda av ämnet. Att ett så stort antal föredragshållare lockats av temat beror säkert på att det bjuder på många infallsvinklar och att de olika ämnena vid fakulteten har möjligheter att tolka och utveckla vad som ligger i ordet.

Boken som innehåller hela fyrtionio av humanistdagarnas föredrag är en god mätare på mångfalden och kreativiteten hos oss göteborgshumanister. Artiklarna visar på en imponerande spännvidd, där föredragen behandlar frågor om gränser av varierande slag som vi mött och möter.

Ämnets popularitet hänger möjligen också samman med att dagens stora frågor handlar om just gränser. Det är måhända symptomatiskt att ämnet känns angeläget i en tid då det gränsöverskridande EU-projektet blivit allt mer inflytesrikt.

Förhoppningen är att texterna skall ge mersmak och inspirera till ett fortsatt intresse för vår verksamhet.

Göteborg i september 2003

Christer Ahlberger
Dekanus

